

§96

UN2019/316

Framställan om medel ofördelad budget

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att hos kommunstyrelsen framställa om att erhålla medel (3000 tkr) ur den ofördelade budgeten för att skapa en grundsärskola i Bollebygds kommun.

Ärendet

Att starta en särskoleenhet i Bollebygd bedöms av utbildningsnämnden som nödvändigt för att leva upp till skollagens krav både om att tillhandahålla särskola, men också vad gäller läroplan, timplan och behöriga lärare. Initialt kommer detta innebära en ökad kostnad för utbildningsnämnden eftersom det krävs att en ny organisation skapas där personal behöver vidareutbildas då behöriga lärare idag saknas inom organisationen. Det fordras en ökad personaltäthet kring grundsärskolans elever. Det kommer även tillkomma kostnader för ny utrustning och tillgänglighetsanpassning av lokaler.

På kort sikt kommer insatsen att starta en särskoleenhet främst leda till en omfördelning av kostnader mellan grundskola och grundsärskola.

Om en särskoleenhet skulle kunna startas upp inom det närmaste 1 – 1,5 året skulle det innebära att ett antal platser som annars skulle behöva köpas av andra huvudmän istället skulle kunna lösas i kommunen. Detta skulle generera en kostnadsminskning på 500 000 – 800 000 kronor per elev och år. Om man gör ett räkneexempel med att två elever som annars skulle haft köpt plats motsvarande nivå 1 i Göteborgs prislista istället går i kommunens särskoleenhet så skulle det under deras nioåriga grundskola (och sex år i fritidshem) innebära en kostnadsminskning på runt 13 000 000 kronor för skola och fritidshem. Till det tillkommer kostnadsminskningen för skolskjuts.

Det finns enligt beslutad budget i kommunfullmäktige 4000 tkr avsatt för ofördelad budget. I den ofördelade budgeten finns medel reserverade för att kompensera för oförutsedda kostnader dock inte volymökningar. Rutinen för att erhålla medel ur denna ofördelade budget är att framställan ska lämnas till kommunstyrelsen i god tid före bokslut så att beslut hinner tas innan bokslut behandlas i respektive nämnd. I den ofördelade budgeten reserveras även medel för nämnder att söka för insatser som initialt kräver en kostnad men på kort eller lång sikt genererar en kostnadsminskning.

Utbildningsnämnden söker medel för egen grundsärskola i kommunen, som initialt kräver en ökad kostnad men på lång sikt genererar en kostnadsminskning genom att inte nödgas köpa platser i andra kommuner.

Vad är grundsärskola?

Grundsärskolan är en skolform för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskolan.[1] Utvecklingsstörning definieras som en nedsättning i intelligensförmåga konstaterad under uppväxten och en samtidig nedsättning i adaptiv förmåga eller beteende. Utvecklingsstörning och intellektuell funktionsnedsättning är olika benämningar på samma funktionsnedsättning. Det finns stora variationer inom funktionsnedsättningen och dessa konsekvenser skiljer sig mycket från person till person. Funktionsnedsättningen kan vara lindrig, måttlig, svår eller mycket svår. Det är ganska vanligt att personer samtidigt har andra funktionsnedsättningar, till exempel autism, fysiska funktionsvariationer

Det är elevens hemkommun som beslutar om mottagande i grundsärskolan. För ett beslut om mottagande krävs en grundlig utredning som består av en pedagogisk, en psykologisk, en social och en medicinsk bedömning.[2]

Grundsärskolan är en obligatorisk skolform vilket betyder att eleverna har skolplikt.[3] Syftet med utbildningen är att ge eleverna en anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Det är inte rimligt och heller inte hållbart över tid att som kommun inte ha en egen särskola. Stödsatser och individuella lösningar för varje elev och på varje skola är inte hållbar över tid vilket kommer leda till en ökad kostnad om inte en effektivare organisation i form av särskola skapas.

Eleverna i grundsärskolan följer grundsärskolans läroplan och kursplaner (Lsär11). Kursplanerna är anpassade för de elever som går i grundsärskolan, framförallt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att naturorienterade ämnen skiljer sig mer från grundskolans ämnen än exempelvis bild. Ämnena i grundsärskolan är samma som för grundskolan förutom språkval som inte finns i grundsärskolan. För elever där skolan bedömer att eleven inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i grundsärskolans ämnen finns en inriktning som kallas för träningskolan. För elever som går i inriktning träningskolan finns det fem ämnesområden: estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. Det är möjligt för en elev att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av ämnen i grundskolan och grundsärskolan.

Hemkommun enligt skollagen är den kommun där en elev är folkbokförd eller, om eleven inte är folkbokförd i Sverige, där eleven vistas. Hemkommunen ansvarar för att utbildning i grundsärskolan kommer till stånd för alla som enligt skollagen har rätt att gå i grundsärskolan och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.[4] Ansvaret kan fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundsärskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i

kommunen som är berörda eller kommer överens med en annan kommun att den i sin grundskola ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

Enligt skollagen ingår grundskola i skolväsendet.[5] Utgångspunkten är, som i all utbildning, barnets bästa.[6] Det innebär även att verksamheten omfattas av samma bestämmelser och krav som grundskolan. Exempelvis gällande lokaler, rektor, kvalitetsarbete, skolbibliotek, trygghet och studiero, särskilt stöd och åtgärder mot kränkande behandling.

Bollebygds kommun har idag ingen grundskola. Elever som mottas i den obligatoriska grundskolan erbjuds att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). I skollagen ställs krav på att en kommun antingen har en egen skola eller en överenskommelse med annan kommun[7]. Bollebygds kommun har inte avtal/överenskommelse med någon annan kommun att den i sin grundskola ska ta emot de elever som Bollebygds kommun ansvarar för. Vilket innebär att kommunen idag inte lever upp till skollagens krav.

[1] 7 kap. 5 § 1 st, 29 kap. 8 § skollagen

[2] 7 kap. 5 § 2 st skollagen

[3] 7 kap. 4 § skollagen

[4] 11 kap. 24 § skollagen

[5] 1 kap. 1 § skollagen

[6] 1 kap. 10 § skollagen

[7] 11 kap. 24 § skollagen

Insatser som initialt kräver en kostnad men på kort eller lång sikt genererar en kostnadsminskning

Att köpa grundskoleplatser i andra kommuner är en dyr lösning eftersom det inte bara innebär en kostnad för skolplatsen utan även tillkommer en kostnad för skolskjuts och ev. fritidshemsplats.

Tabell 1 Genomsnittskostnad per elev 2018

	Genomsnittskostnad per elev 2018
Riket	497 500
Västra Götalands län	551 600
Pendlingskommun nära storstad	543 800

Som exempel innebär en köpt plats i Göteborg för en elev i grundskola som inte är behov av utökade resurser i form av omvårdnad, tillsyn, lokalanpassning eller hjälpmedel (nivå 2) och som

går på fritidshem en kostnad på 603 273 kronor per år för skola och fritids och ca 500 000 kronor för skolskjuts, vilket innebär 1 103 273 kronor per år. En elev som har tidig utvecklingsnivå och stort behov av omvårdnad (nivå 1) kostar i Göteborg 859 032 kronor per år för skola och fritidshem vilket med skolskjuts innebär ca 1 359 032 kronor per år.

Tabell 2 Prislista Göteborgsregionen 2019

	Pris/år
Grundskola årskurs 1-6	89 105
Grundskola årskurs 7-9	106 926
Fritidshem F-3	30 277
Fritidshem 4-6	10 292
Grundsärskola nivå 1	641 172
Grundsärskola nivå 2	451 022
Grundsärskola individintegrerade elever	samråd
Fritidshem för grundsärskola nivå 1	217 860
Fritidshem för grundsärskola nivå 2	152 251
Fritidshem för grundsärskola individintegrerad elever	samråd

Nationell statistik visar att det är runt 40 procent av de elever som är mottagna i grundsärskolan som har så omfattande behov att de hamnar i det som Göteborg räknar som nivå 1. Denna grupp elever har inte förutsättningar att läsa som individintegrerade elever vilket innebär att den enda lösning i dagsläget är att köpa plats för eleven eller att från fall till fall skapa individuella lösningar i någon av kommunens grundskolor. Sådana lösningar är personalkrävande vilket innebär en hög ekonomisk kostnad. Individuella lösningar för att integrera en elev som egentligen inte har förutsättningar att läsa integrerat innebär även stora svårigheter att leva upp till skollagens krav. De elever som idag är mottagna i grundsärskola i Bollebygd eller kommer att mottas de närmaste åren kommer i flera fall ha behov av lokaler anpassade utifrån fysiska funktionsnedsättningar. Även i detta fall skulle individuella lösningar på olika skolenheter innebära högre kostnader för kommunen jämfört med om man ha de en särskoleenhet.

Att starta en särskoleenhet i Bollebygd bedöms av utbildningsnämnden som nödvändigt för att leva upp till skollagens krav både om att tillhandahålla särskola, men också vad gäller läroplan, timplan och behöriga lärare. Initialt kommer detta innebära en ökad kostnad för utbildningsnämnden eftersom det krävs att en ny organisation skapas där personal behöver vidareutbildas då behöriga lärare idag saknas inom organisationen. Det fordras en ökad personaltäthet kring grundsärskolans elever. Det kommer även tillkomma kostnader för ny utrustning och tillgänglighetsanpassning av lokaler.

På kort sikt kommer insatsen att starta en särskoleenhet främst leda till en omfördelning av kostnader mellan grundskola och grundsärskola.

Om en särskoleenhet skulle kunna startas upp inom det närmaste 1 – 1,5 året skulle det innebära att ett antal platser som annars skulle behöva köpas av andra huvudmän istället skulle kunna lösas i kommunen. Detta skulle generera en kostnadsminskning på 500 000 – 800 000 kronor per elev och år. Om man gör ett räkneexempel med att två elever som annars skulle haft köpt plats motsvarande nivå 1 i Göteborgs prislista istället går i kommunens särskoleenhet så skulle det under deras nioåriga grundskola (och sex år i fritidshem) innebära en kostnadsminskning på runt 13 000 000 kronor för skola och fritidshem. Till det tillkommer kostnadsminskningen för skolskjuts.

Ekonomi

Utbildning två speciallärare med behörighet för särskola (vikariekostnader)	1200 tkr
Stödassistent med utbildning för ändamålet	550 tkr
Inventarier (möbler)	400 tkr
Tekniska hjälpmedel	600 tkr
Läromedel	250 tkr
Anpassning lokaler	Särskilt ärende

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att hos kommunstyrelsen framställa om att erhålla medel (3000 tkr) ur den ofördelade budgeten för att skapa en grundsärskola i Bollebygds kommun.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Framställan om medel ur ofördelad budget

Skickas till

Kommunstyrelsen